

Geriausias švietimo paslaugų rodiklis 2020 m. tarp visų šalies savivaldybių buvo Kauno m., Kėdainių r. ir Pakruojo r. savivaldybėse. 2013-2020 m. švietimo paslaugų rodikliai sparčiausiai gerėjo kurortinėse savivaldybėse, o vertinant atskiras savivaldybes didžiausią pažangą šioje srityje padarė Neringos ir Šilalės r. savivaldybės.

Tokius duomenis atskleidžia naujausias savivaldybių gyvenimo kokybės indeksas (GKI), pateikiamas Finansų ministerijos valdomoje svetainėje Lietuvosfinansai.lt. Pernai lapkritį pirmą kartą viešai pristatytas savivaldybių GKI, šiemet patobulintas naujais rodikliais bei papildytas 2019-2020 m. duomenimis. Naudojantis GKI, galima pamatyti kiekvienos savivaldybės bendrą, atskirų sričių ir rodiklių įvertinimą, savivaldybes palyginti tarpusavyje ar stebėti pokyčius 2013-2020 m. GKI apima šešias sritis, susijusias su gyvenimo kokybe savivaldybėse, iš kurių viena – švietimas.

Švietimo paslaugų sub-indeksas 2020 m.

Švietimo paslaugų sub-indeksui sudaryti buvo pasirinkti 8 pagrindiniai rodikliai, kurie iš esmės ir atspindi švietimo paslaugų skirtumus tarp savivaldybių: vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalis tarp 1-6 m. amžiaus gyventojų; dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių nesimokantys mokyklinio amžiaus vaikai, tenkantys 1 tūkst. nuolatinių mokyklinio amžiaus gyventojų; profesinių mokymo įstaigų mokinių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų; lietuvių kalbos brandos egzaminą laikiusių absolventų, kurių egzamino rezultatai įvertinti 86-100 taškų, dalis; matematikos brandos egzaminą laikiusių absolventų, kurių egzamino rezultatai įvertinti 86-100 taškų, dalis; aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis; universitetų ir kolegijų studentų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų; geltonais autobusiukais į mokyklą vežiojamų mokinių dalis savivaldybėje.

Pagal bendrą švietimo paslaugų sub-indeksą 2020 m. pirmoje vietoje buvo Kauno m. savivaldybė, toliau – Kėdainių r., Pakruojo r., Birštono ir Vilniaus m. savivaldybės. Lyderio poziciją tarp TOP 5 savivaldybių 2013-2020 m. laikotarpiu dalinasi Kauno m. ir Vilniaus m. savivaldybės, vienais metais – ir Neringos savivaldybė. Tam tikrais metais nuo 2013-ųjų tarp TOP 5 savivaldybių pagal švietimo paslaugų rodiklį buvo įsitvirtinusios ir Klaipėdos m., Palangos m., Panevėžio m., Anykščių r., Marijampolės ir Raseinių r. savivaldybės.

Žemiausias pozicijas pagal GKI švietimo paslaugų sub-indeksą 2020 m. užėmė Pagėgių, Kalvarijos, Šiaulių r., Šalčininkų r. ir Ignalinos r. savivaldybės. Visos šios savivaldybės, išskyrus Šalčininkų r., priskiriamos kaimiškosioms savivaldybėms.

Savivaldybių reitingai pagal atskirus švietimo paslaugų rodiklius 2013 m. ir 2020

m.

Vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalis tarp 1–6 metų amžiaus gyventojų 2013 m. didžiausia buvo Palangos m. (0,94), Alytaus m. sav. (0,91) ir Panevėžio m. (0,83) savivaldybėse. 2020 m. tarp visų savivaldybių ženkliai išsiskyrė ir pirmavo Alytaus m. savivaldybė (1,06), toliau sekė Panevėžio m. (0,91) ir Šiaulių m. (0,89) savivaldybės. 2020 m. Alytaus m. savivaldybė pritraukė daugiau vaikų į ikimokyklinį ugdymą nei yra registruotas tokio amžiaus vaikų skaičius, t.y. vaikai į šią savivaldybę atvažiuoja mokytis iš kitų aplinkinių savivaldybių. Mažiausia vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, dalis tarp 1–6 metų amžiaus gyventojų 2020 m. fiksuota Alytaus r. (0,26), Neringos (0,41) ir Pagėgių (0,48) savivaldybėse.

Analizuojant šio rodiklio pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad lyderiavo Kauno r. (58 proc., t.y. nuo 0,45 iki 0,71), Pagėgių (50 proc., t.y. nuo 0,32 iki 0,48) bei Vilniaus r. (44 proc., t.y. nuo 0,48 iki 0,7) savivaldybės. Didžiausias rodiklio mažėjimas fiksuotas Neringos (11 proc., t.y. nuo 0,46 iki 0,41), Palangos m. (9 proc., t.y. nuo 0,94 iki 0,85) ir Visagino (6 proc., t.y. nuo 0,77 iki 0,72) savivaldybėse.

Dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių nesimokančių mokyklinio amžiaus vaikų 2013 m. daugiausiai buvo Visagino (42), Šiaulių m. (33) ir Neringos (30) savivaldybėse. Nors 2020 m. šis rodiklis visose savivaldybėse ženkliai sumažėjo, o ir kai kuriose savivaldybėse tokių vaikų visai nebuvo, tačiau vis dar nesimokančių vaikų nemažai buvo Visagino (17), Plungės r. (15) ir Vilkaviškio r. (14) savivaldybėse. Analizuojant dėl socialinių, psichologinių ir kitų priežasčių nesimokančių mokyklinio amžiaus vaikų pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad didžiausią pažangą padarė Kalvarijos (100 proc., t.y. nuo 20 iki 0), Mažeikių r. (100 proc., t.y. nuo 15 iki 0), Telšių r. (100 proc., t.y. nuo 9 iki 0) savivaldybės. Ženklios rodiklio mažėjimo tendencijos matyti ir Alytaus, Visagino, Neringos savivaldybėse.

Profesinių mokymo įstaigų mokinių skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, 2013 m. didžiausias buvo Elektrėnų (37), Alytaus m. (35) ir Visagino (31) savivaldybėse. 2019 m.* pagal didžiausią profesinių mokymo įstaigų mokinių skaičių lyderio pozicijose išliko Elektrėnų savivaldybė (31), toliau rikiavosi Biržų r. (25) ir Kauno m. (23) savivaldybės, mažiausias mokinių skaičius buvo Vilniaus r. (1), Šalčininkų r. (1) ir Trakų r. (2) savivaldybėse. Analizuojant rodiklio pokytį per laikotarpį iš tų savivaldybių, kuriose veikė profesinio mokymo įstaigos, rodiklio augimas fiksuojamas tik Rokiškio r. (17 proc., t.y. nuo 9 iki 11) ir Kauno r. (9 proc., t.y. nuo 4 iki 5) savivaldybėse, visose likusiose – jo sumažėjimas. Didžiausias rodiklio sumažėjimas fiksuojamas Trakų r. (88 proc., t.y. nuo 16 iki 2), Vilniaus r. (83 proc., t.y. nuo 7 iki 1) ir Šalčininkų r. (74 proc., t.y. nuo 5 iki 1).

Lietuvių kalbos brandos egzaminą laikusių absolventų, kurių egzamino rezultatai įvertinti

86-100 taškų, dalis 2013 m. didžiausia buvo Jurbarko r. (0,01), Palangos m. (0,009) ir Druskininkų (0,009) savivaldybėse. 2020 m. pagal šį rodiklį lyderiavo Birštono (0,018), Pakruojo r. (0,018) ir Kėdainių r. (0,017) savivaldybės. Mažiausia 2020 m. lietuvių kalbos brandos egzaminą laikiusių absolventų, kurių egzamino rezultatai įvertinti 86-100 taškų, dalis buvo Šalčininkų r. (0,001) ir Rietavo (0,002) savivaldybėse, o Pagėgių savivaldybėje tokių absolventų visai nebuvo.

Analizuojant rodiklio reikšmės pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad didžiausią pažangą padarė Birštono savivaldybė (2013 m. rodiklio reikšmė buvo 0, o 2020 m. 0,018), Neringos (2013 m. rodiklio reikšmė buvo 0, o 2020 m. 0,009) ir Kupiškio r. (2013 m. rodiklio reikšmė buvo 0,002, o 2020 m. 0,007) savivaldybės, o didžiausias rodiklio sumažėjimas per tą patį laikotarpį buvo fiksuojamas tokiose savivaldybėse kaip Ignalinos r. (sumažėjimas 60 proc. iki 0,002 2020 m.), Kaišiadorių r. (-50 proc. iki 0,004 2020 m.) ir Šalčininkų r. (-25 proc. iki 0,001 2020 m.).

Matematikos brandos egzaminą laikiusių absolventų, kurių egzamino rezultatai įvertinti 86-100 taškų, dalis 2013 m. didžiausia buvo Vilniaus m. (0,12), Druskininkų (0,11) ir Panevėžio m. (0,09) savivaldybėse. 2020 m. pagal šį rodiklį lyderiavo Vilniaus m. (0,09), Kauno m. (0,08) ir Klaipėdos m. (0,07) savivaldybės. Pažymėtina, kad net trys didžiųjų miestų savivaldybės lyderio pozicijas išlaikė jau ne vienerius metus – Vilniaus m. (nuo 2013 m.), Kauno m. (nuo 2014 m.) ir Klaipėdos m. (nuo 2016 m.). 2020 m. kai kuriose savivaldybėse aukščiausiu lygiu matematikos egzaminą išlaikiusių absolventų visai nebuvo (iš viso 9 savivaldybėse).

Analizuojant rodiklio reikšmės pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad didžiausią pažangą padarė Birštono (2013 m. rodiklio reikšmė buvo 0,01, o 2020 m. 0,06), Kalvarijos (2013 m. rodiklio reikšmė buvo 0,01, o 2020 m. 0,04) ir Ignalinos r. (2013 m. rodiklio reikšmė buvo 0,03, o 2020 m. 0,06) savivaldybės. Tačiau didžiojoje dalyje savivaldybių matyti rodiklio reikšmės prastėjimo tendencijos.

Aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis 2013 m. didžiausia buvo Visagino (0,69), Palangos m. (0,65) ir Panevėžio m. (0,61) savivaldybėse. 2020 m. didžiausias šis rodiklis išliko Visagino (0,64) ir Panevėžio m. (0,63) savivaldybėse, ir naujai lyderio pozicijas užėmė Alytaus m. (0,63) savivaldybė. Pagal mažiausią 2020 m. rodiklio reikšmę savivaldybės rikiuojasi taip: Šalčininkų r. (0,17), Birštono (0,20) ir Vilniaus r. (0,23) savivaldybės. Analizuojant rodiklio reikšmės pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis labiausiai padidėjo Druskininkų (53 proc., t.y. nuo 0,28 iki 0,43), Ignalinos r. (53 proc., t.y. nuo 0,32 iki 0,48) ir Telšių r. (49 proc., t.y. nuo 0,25 iki 0,37) savivaldybėse, o labiausiai sumažėjo kurortinėse savivaldybėse – Birštono (62 proc., t.y. nuo 0,53 iki 0,20), Neringos

(34 proc., t.y. nuo 0,39 iki 0,26) ir Palangos m. (8 proc., t.y. nuo 0,65 iki 0,60).

Universitetų ir kolegijų studentų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų 2013 m. iš visų 15 savivaldybių, kuriose tuo metu veikė universitetai ir kolegijos, didžiausias buvo didžiųjų miestų savivaldybėse – Vilniaus m. (139), Kauno m. (133) ir Klaipėdos m. (83). 2020 m. iš 10 savivaldybių, kuriose veikė universitetai ir kolegijos, lyderio pozicijos tarp didžiųjų miestų savivaldybių persiskirstė taip – Kauno m. (82), Vilniaus m. (64) ir Klaipėdos m. (46). Pagal mažiausią 2020 m. rodiklio reikšmę savivaldybės rikiuojasi taip: Tauragės r. (2), Kauno r. (9) ir Marijampolės (10).

Analizuojant rodiklio reikšmės pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad visose savivaldybėse fiksuojamas studentų skaičiaus mažėjimas. Iš savivaldybių, kuriose 2020 m. veikė universitetai ir kolegijos, didžiausias rodiklio sumažėjimas fiksuojamas Kauno r. (87 proc., t.y. nuo 66 iki 9), Šiaulių m. (69 proc., t.y. nuo 72 iki 23) ir Vilniaus m. (54 proc., t.y. nuo 139 iki 64) savivaldybėse, mažiausias rodiklio sumažėjimas – Alytaus m. (12 proc., t.y. nuo 15 iki 13), Panevėžio m. (16 proc., t.y. nuo 19 iki 16) ir Utenos r. (18 proc., t.y. nuo 47 iki 39) savivaldybėse.

Geltonais autobusiukais į mokyklą vežiojamų mokinių dalis savivaldybėje 2013 m. didžiausia buvo Alytaus r. (0,64), Pasvalio r. (0,57) ir Panevėžio r. (0,53) savivaldybėse. 2020 m. didžiausia į mokyklą vežiojamų mokinių dalis išliko tose pačiose savivaldybėse – Alytaus r. (0,69), Panevėžio r. (0,63) ir Pasvalio r. (0,59). Mažiausia 2020 m. į mokyklą vežiojamų mokinių dalis buvo Visagino (0,04), Vilniaus m. (0,04) ir Kauno m. (0,05) savivaldybėse. Analizuojant rodiklio reikšmės pokytį nuo 2013 m. iki 2020 m. matyti, kad labiausiai vežiojamų mokinių dalis išaugo Visagino (73 proc., t.y. nuo 0,02 iki 0,04), Alytaus m. (51 proc., t.y. nuo 0,11 iki 0,17) ir Šiaulių m. (43 proc., t.y. nuo 0,10 iki 0,15) savivaldybėse, o labiausiai sumažėjo – Palangos m. (11 proc., t.y. nuo 0,10 iki 0,09), Švenčionių r. (11 proc., t.y. nuo 0,32 iki 0,28) ir Akmenės r. (9 proc., t.y. nuo 0,24 iki 0,22) savivaldybėse.

Švietimo paslaugų sub-indekso pokytis 2013-2020 m.

Švietimo paslaugų sub-indeksas nuo 2013 iki 2020 m. šalyje išaugo 23 proc. Sub-indekso rodikliai sparčiausiai gerėjo kurortinių savivaldybių klasteryje (33 proc.), o lėčiausias progresas fiksuojamas didžiųjų miestų klasteryje (18 proc.).

Vertinant atskiras savivaldybes, didžiausią pažangą šioje srityje 2013-2020 m. padarė Neringos ir Šilalės r. savivaldybės. Nuo 2013 m. Neringos savivaldybėje fiksuotas 95 proc., o Šilalės r. – 87 proc. šio rodiklio augimas. Didžiausią švietimo paslaugų sub-indekso augimą Neringos savivaldybėje lėmė per laikotarpį kai kuriais metais didelė dalis absolventų,

išlaikusių aukščiausiu lygiu lietuvių kalbos ir matematikos brandos egzaminus. Šilalės r. savivaldybės švietimo paslaugų sub-indekso augimą per laikotarpį daugiausiai lėmė palyginti didelė aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis bei didelė dalis absolventų, išlaikiusių lietuvių kalbos brandos egzaminą aukščiausiu lygiu.

Nuo 2013 iki 2020 m. Kaišiadorių r., Šiaulių r., Vilniaus m., Pagėgių ir Kalvarijos savivaldybėse fiksuojamas švietimo paslaugų rodiklio mažėjimo tendencija.

